

Arbetslivskommissionen för chefskap inom produktion, teknisk planering och produktutvecklingsarbete, lägesbild 2024

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN		STUDIERNAS MÅL (ENLIGT EXAMENSDEL) HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR
ANTALET EXAMINA Grundexamen i teknisk planering (GE), Planeringsassistent 186 st. Specialyrkesexamen i chefskap inom produktion (SYE) (fr.o.m. 1.8.2024.), Arbetsledare 486 st. Specialyrkesexamen i produktutvecklingsarbete (SYE), 1416 st.	GE I TEKNISK PLANERING Inget kompetensområde	GE I TEKNISK PLANERING hel examen examensdel/ 1 746 st. delar 114 st.
ANTAL EXAMENSDELAR GE i teknisk planering: 1 860 st. SYE i chefskap inom produktion: 1 470 st. SYE i produktutvecklingsarbete: 4 164 st.	SYE I CHEFSKAP INOM PRODUKTION Inget kompetensområde Uppgift saknas 102 st. Arbetsledare 384 st.	SYE I CHEFSKAP INOM PRODUKTION hel examen examensdel 1 452 st. /delar 18 st.
GE I TEKNISK PLANERING Gemensamma examensdelar (GED): 123 st.	SYE I PRODUKTUTVECKLINGSARBETE Inget kompetensområde Uppgift saknas 1 416 st.	SYE I PRODUKTUTVECKLINGSAR BETE hel examen examensdel/ 4 065 st. delar 99 st.
Lokala examensdelar: 30 st.		

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal avlagda examina

- Prestationsmängderna för SYE i produktutvecklingsarbete har ökat efter svackan 2023.
- Prestationsmängderna för SYE i chefskap inom produktion har ökat med över 20 % jämfört med 2023.
- Antalet avlagda hela examina inom teknisk planering har ökat till 11 % jämfört med året innan. Antalet avlagda examensdelar har ökat från 58 till 114. Orsaken till detta kan vara att läroanstalterna börjat erbjuda läroavtal i enskilda examensdelar för företag.

Antal avlagda examensdelar

- Hittills har få examensdelar avlagts utan målet att avlägga hela examen, detta uppskattas förändras efter finansieringsreformen 2026.

Antal avlagda kompetensområden

- Examina inom chefskap inom produktion, teknisk planering och produktutvecklingsarbete har inga kompetensområden.

Övriga anmärkningar

- Vilka delar av grundexamen i teknisk planering som avläggs beror i hög grad på vilken sektor de lokala företagen är verksamma inom (stora fritt valbara examensdelar).
- GE i teknisk planering är en utmanande examen som det är svårt att få praktikplatser för. De studerande som kommer via gemensam ansökan får kanske inte tillräckligt med information om examen. Ibland rekommenderar studiehandledarna examina för studerande som "trivs framför datorn och tycker om att spela". Detta leder till många branschbyten under det första året.

Arbetslivskommissionen för chefskap inom produktion, teknisk planering och produktutvecklingsarbete, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA	ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion	
ANORDNARTILLSTÅND ST. GE i teknisk planering: 54 SYE i chefskap inom produktion: 33 SYE i produktutvecklingsarbete: 29 AKTIVA ANORDNARE ST. GE i teknisk planering: 17 SYE i chefskap inom produktion: 35 SYE i produktutvecklingsarbete: 38 ICKE-AKTIVA ANORDNARE ST. (som har anordnartillstånd) GE i teknisk planering: 37 SYE i chefskap inom produktion: 7 SYE i produktutvecklingsarbete: 3	SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA GE i teknisk planering Finska 186 st. SYE i chefskap inom produktion Finska 471 st. Svenska 12 st. SYE i produktutvecklingsarbete Finska 1 416 st.	Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer • SYE i produktutvecklingsarbete avläggs endast på finska. Utbildning ordnas jämnt på olika håll i landet. • 2,5 % av specialyrkesexamina i chefskap inom produktion har avlagts på svenska. Motsvarande siffra år 2023 var 2,0 %. 97,5 % har avlagts på finska. Tyngdpunkten i antalet examinander ligger i Nyland och Egentliga Finland, men utbildning ordnas på ett heltäckande sätt i hela landet. • Grundexamen i teknisk planering avläggs endast på finska. Utbildning ordnas huvudsakligen på syd- och västkusten. Det är anmärkningsvärt att det finns 54 anordnartillstånd och endast 17 aktiva anordnare. • Det är värt att notera att det inte har ordnats examina på engelska i de examina som hör till kommissionens område. • Från föregående lägesbild: Kommissionen anser att anordnartillstånd på engelska och svenska borde beviljas för dessa examina. Kommissionen funderade på hur man kunde uppmuntra utbildningsanordnarna att ansöka om de anordnartillstånd på engelska som näringslivet önskar.

Arbetslivskommissionen för chefskap inom produktion, teknisk planering och produktutvecklingsarbete, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE I TEKNISK PLANERING Arbetsplats 27,75 % Läroanstalt 47 % Arbetsplats + läroanstalt 6,75 % Uppgift saknas 18,5 % SYE I CHEFSKAP INOM PRODUKTION Arbetsplats 96,57 % Läroanstalt 0 % Arbetsplats + läroanstalt 0 % Uppgift saknas 3,43 % SYE I PRODUKTUTVECKLINGSARBETE Arbetsplats 85,91 % Läroanstalt 0,22 % Arbetsplats + läroanstalt 1,54 % Uppgift saknas 12,33 %	Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser • Antalet yrkesprov i teknisk planering som görs på arbetsplatsen har minskat jämfört med året innan, och antalet yrkesprov som görs vid läroanstalterna har ökat. Minskningen torde bero på att det finns få utbildningsavtalsplatser. Distansarbetsboomen efter pandemin fortsätter fortfarande på planeringsbyråerna, och recessionen i byggandet som råder i Finland har endast förvärrat situationen. Mängden "Uppgift saknas" har förblivit oförändrad, men är fortfarande för hög. • Andelen yrkesprov i SYE i chefskap inom produktion som avläggs på arbetsplatsen har ökat jämfört med året innan (i statistiken) och yrkesproven görs i praktiken alltid på arbetsplatserna. Antalet "Uppgift saknas" har minskat ytterligare och deras andel är endast marginell.	Reflektioner kring yrkesprov som ordnas vid läroanstalter • När det gäller GE i teknisk planering har läroanstalterna ofta modern utrustning, såsom 3D-skrivare och verktyg för 3D-skanning, som arbetsplatserna ofta inte har. • Yrkesprov i SYE i chefskap inom produktion utförs inte vid läroanstalterna. Allt utförs på arbetsplatsen. • En mycket liten del av yrkesproven i SYE i produktutvecklingsarbete utförs vid läroanstalten. Största delen av yrkesproven avläggs genom läroavtal. Reflektioner kring utbildningsanordnarnas utvecklingsobjekt och goda praxis • Smidiga processer har ofta lyfts fram som styrkor under besöken. • Både under besöken och i responsen har introduktionen av arbetsplatshandledarna lyfts fram som ett utvecklingsobjekt.
--	--	--

Arbetslivskommissionen för chefskap inom produktion, teknisk planering och produktutvecklingsarbete, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Respons

Responsenkäter (svarsskala 1–5)

STUDERANDERESPONSENS
AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV

GE i teknisk planering 4,3
Specialyrkesexamen i chefskap
handledningstjänster 4,7
SYE i produktutvecklingsarbete 4,8
(nationellt medeltal 4,6)

RESPONS FRÅN
ARBETSPLATSHANDLEDAREN

GE i teknisk planering 4,0
Specialyrkesexamen i chefskap
handledningstjänster 4,1
SYE i produktutvecklingsarbete 4,2
(nationellt medeltal 4,2)

ARBETSPLATSRESPONS

GE i teknisk planering 3,9
SYE i chefskap inom
produktion 4,1
SYE i produktutvecklingsarbete 4,1
(nationellt medeltal 4,2)

Diskussion

Studeranderespons

- Studerande som avlägger SYE i produktutvecklingsarbete är väldigt nöjda med utbildningen; 4,23 (8,0 NPS-medeltal). I de väsentliga frågorna ligger vitsorden på en hög nivå.
- De som genomför GE i teknisk planering är mycket nöjda med yrkesproven samt genomförandet och bedömningen av dem.
- I SYE i chefskap inom produktion är responsen för yrkesproven på hög nivå.

Respons från arbetsplatshandledaren

- I SYE i chefskap inom produktion och SYE i produktutvecklingsarbete är vitsorden på hög nivå, 4,1–4,2.
- Responsen från arbetsplatshandledarna för GE i teknisk planering är på hög nivå. Inga enskilda saker som var dåliga lyftes fram.

Arbetsplatsrespons

- I SYE i produktutvecklingsarbete är poängantalet för arbetsplatsenkäten 4,09.
- I GE i teknisk planering är poängantalet för arbetsplatsenkäten 3,89. Poäng som var sämre än medeltalet gavs för punkterna: Läroanstalten erbjuder en möjlighet att förutse behoven av att utveckla kompetensen på vår arbetsplats och därigenom utveckla vår verksamhet (3,20) samt Läroanstalten informerar väl om samarbetsmöjligheterna i anslutning till yrkesutbildningen (3,63).

Arbetslivskommissionen för chefskap inom produktion, teknisk planering och produktutvecklingsarbete, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE I TEKNISK PLANERING
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 48 %**
Uppgift saknas 0,5 %

SYE I CHEFSKAP INOM
PRODUKTION
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 98,9 %**
Uppgift saknas 0,2 %

SYE I PRODUKTUTVECKLINGSARBETE
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 89,2 %**
Uppgift saknas 0,5 %

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

- I SYE i chefskap inom produktion och SYE i produktutvecklingsarbete uppnådde tvåpartsbedömningen nästan full nivå.
- I GE i teknisk planering strävar man efter/måste ordna undervisning och yrkesprov i vissa examensdelar i skolan på grund av få praktikplatser.
- Vid vissa läroanstalter har man också gett lärarna anvisningar att om ett yrkesprov som gjorts på arbetsplatsen kompletteras i skolan ska bedömningsbeslutet fattas av två lärare.

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE I TEKNISK PLANERING
Medeltal 3,9*
Yrkesinriktad examensdel 4,1
Gemensam examensdel 3,8
(nationellt medeltal 3,7)
*Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Planer för bedömning av kunnande

- Kommissionen har inte fått några nya planer för bedömning av kunnande för behandling under 2024.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE i teknisk planering

- Läroanstalterna fick sämre poäng än medeltalet för punkten "Läroanstalten erbjuder en möjlighet att förutse behoven av att utveckla kompetensen på vår arbetsplats och därigenom utveckla vår verksamhet" samt "Läroanstalten informerar väl om samarbetsmöjligheterna i anslutning till yrkesutbildningen".
- Avläggandet av yrkesprov på arbetsplatsen betonas i examensgrunderna, men arbetslivets medvetenhet om examen och detta "krav" är svag, och det är mycket utmanande att få praktikplatser.
- Den tekniska utvecklingen (bl.a. AI, robotik, automation) befinner sig i olika utvecklingsstadier på arbetsplatserna, varvid motsvarigheten till arbetslivet är varierande.

SYE i chefskap inom produktion

- Alla examensdelar har avlagts i betydande utsträckning i examen. Av de valfria delarna har examensdelen Ledning av produktionen avlagts mest.

SYE i produktutvecklingsarbete

- Examensgrunderna har upplevts fungera väl.

Reflektioner kring examensstrukturen

- Ändring av begränsningen från 35 kp till 60 kp för de valfria examensdelarna i GE i teknisk planering gör det möjligt att utexaminera studerande trots att det finns få utbildningsavtalsplatser och trots lågkonjunkturen.

Arbetslivskommissionen för chefskap inom produktion, teknisk planering och produktutvecklingsarbete, lägesbild 2024

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN